

Samordning av arbetsplatsförlagt lärande (apl) inom VO-College

TEMATISK REGIONAL VERKSAMHETSUPPFÖLJNING 2024

Varför uppföljning av apl?

- Arbetsplatsförlagt lärande – en central del i vård- och omsorgsutbildningarna.
- Verksamhetsuppföljningen som gjordes 2024 visade att apl-samordningen är tidskrävande i lokala och regionala VO-College.

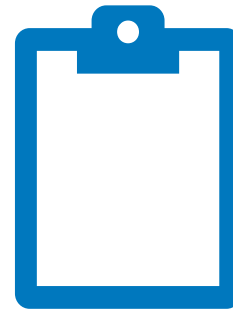
Syfte med den tematiska uppföljningen:

Skapa en tydligare bild av hur apl organiseras och samordnas med utgångspunkt i regionala VO-College.

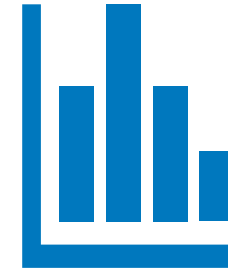
Hur genomfördes uppföljningen?

**Intervjuer med
fem regionala
processledare**

**Enkät till samtliga
regionala process-
ledare (90% svars-
frekvens)**

**Kombinerad kvalitativ
och kvantitativ analys**

Samverkan kring apl

Styrkor

- Gemensamma apl-avtal.
- Etablerade arbetsgrupper.
- Digitala planeringsverktyg.

Utmaningar

- Strukturella skillnader mellan regionala VO-College.
- Personberoende och informella lösningar.

Tillgång till apl-platser

- Generellt god tillgång – men nyttjas bara till ca 80 % (uppskattat av regionala processledare).
- Hinder:
 - Sena avbokningar
 - Geografiska avstånd
 - Begränsad flexibilitet
- Bristområden: Psykiatri och LSS

Slutsats: Utmaningen är användning, verksamhetsområde och matchning – inte total brist

Handledarskapet

”Det har blivit svårare att få fram handledare. De har en tuff arbetssituation. Vi har många som är utbildade, men dom vill inte handleda. Tidigare kunde de ha pausveckor utan elever, men inte nu.”

- Handledaren är elevens viktigaste resurs.
- Problem: Tidsbrist, otydlighet i handledarorganisationen, svagt erkännande.
- Goda exempel: Handledarnätverk, huvudhandledare, nya metoder – peer learning och parhandledning.

Slutsats: Handledarskapet är kritiskt för systemets hållbarhet

Uppföljning och kvalitet

"Varje skola följer upp med eget verktyg. Vi efterfrågar en gemensam apl-uppföljning hos utbildningsanordnarna, men det är svårt att få till".

- Uppföljning av kvalitet görs i huvudsak av utbildare.
- Många olika uppföljningsverktyg → svårt att få regional och nationell överblick.
- Fokus behöver flyttas från antal platser till kvalitet och nyttjandegrad.
- Svårt att utveckla apl när vi saknar gemensamma perspektiv och indikatorer.

Slutsats: När vi följer upp tillsammans blir apl bättre och mer relevant för alla som är involverade.

Samordningsfunktioner och verktyg

- Stora variationer i resurser och organisering.
- Effektiva modeller:
 - Regionala apl-samordnare
 - Digitala planeringssystem (t.ex. Praktikplatsen, KLIPP)
 - Apl-arbetsgrupper

Slutsats: Svaga strukturer → personberoende och kortsiktighet

Dimensionering av utbildning

"Hur kan vi möta den här moment 22-situationen, där arbetsgivare vill ha fler utbildade undersköterskor, men inte har personal nog att handleda elever?"

- Brist på apl-platser är ibland ett hinder, men ett större hinder är få sökande till utbildningarna.
- Det finns utbildare som avstått från att dimensionera upp utbildningen på grund av upplevd brist på apl-platser.
- Behov av utbildade undersköterskor, men verksamheterna har begränsad kapacitet att ta emot elever.

Slutsats: Tillgång på apl-platser påverkar kompetensförsörjningen

Nyckelfaktorer för fungerande apl-samordning

- Tydlig roll- och ansvarsfördelning.
- Gemensamma verktyg för planering och uppföljning.
- Formaliserade samverkansavtal.
- Stärkt handledarskap.
- Flexibilitet och anpassning.
- Kvalitetsuppföljning som speglar helheten.
- Stödjande regional struktur.

Strukturer

- Formaliserade samverkansavtal
- Tydliga roller och ansvar
- Gemensamma verktyg
- Stödjande regional struktur

Processer

- Stärkt handledarskap
- Flexibilitet och anpassning
- Kvalitetsuppföljning som speglar helheten

Samverkan
kring apl som
"ett system"

Balans mellan
strukturella och
processuella
faktorer

**Hållbar
apl-samordning**

Vägen framåt: Tre utvecklingsspår

1. Nationellt stöd

- Gemensamma riktlinjer
- Nationella verktyg för uppföljning
- Stärkt stöd till handledarskap

2. Regionalt utvecklingsarbete

- Tydligare mandat för regionala forum
- Stärkta handledarnätverk

3. Lokal samverkan

- Gemensamt ansvar och bättre nyttjande av platser

Summering

- Det arbetsplatsförlagda lärandet är centralt för kompetensförsörjningen inom vård och omsorg.
- Hållbar apl-samordning kräver en kombination av struktur och process.
- Samverkan är den viktigaste framgångsfaktorn. Det är med ett gemensamt ansvarstagande och en nära dialog mellan skola och arbetsliv som kvalitetsutveckling blir möjlig.
- VO-College kan ha en nyckelroll för att hålla samman systemet nationellt och regionalt.